

Микола Поєдинок: Захистити ринок від імпортного фальсифікату

Безпека сільськогосподарської продукції – питання загальнодержавної ваги номер один, адже нерозривно пов'язане зі здоров'ям нації. Для втілення в життя державної політики в сфері контролю за якістю продукції в Україні було створено Державну інспекцію сільського господарства. Про напрямки діяльності новоствореного органу «Н.Т.І» розповідає голова інспекції Микола Поєдинок.

«Напої. Технології та Інновації»: Миколо Сергійовичу, очолюваний Вами контрольно-інспекційний орган є абсолютно новою структурою в аграрному секторі держави. Наскільки ефективною, на Вашу думку, може бути його робота, виходячи з тих функцій та повноважень, які передбачені Положенням про Державну інспекцію сільського господарства України? Ідеться про те, коли й наскільки відчутно зміниться на краще якість сільськогосподарської продукції, яку споживає пересічний українець?

Микола Поєдинок: Державна інспекція сільського господарства України, створена за Указом Президента, здійснює державний нагляд (контроль) в аграрному секторі задля забезпечення громадян якісною та безпечною сільськогосподарською продукцією. Структурні підрозділи, які будуть створені в інспекції, охоплюватимуть велике коло напрямків державного контролю за дотриманням земельного законодавства, родючості ґрунтів, насінництва та розсадництва, охорони прав на сорти рослин, експлуатації та технічного стану машин, дотримання заходів біологічної і генетичної безпеки, якості та безпечності сільськогосподарської продукції, дотримання правил виробництва виноробної продукції. Служби, які ввійшли до складу Держсільгоспінспекції, і раніше виконували свої функції, але їх розрізненість не давала можливості повноцінно проводити державну політику у сфері здійснення державного нагляду в агропромисловому комплексі. Перекоаний, що створена інспекція зможе якісно і в повному обсязі виконати поставлені перед нею завдання, і вже незабаром українці відчують результати нашої роботи.

«Н.Т.І.»: А якими матеріально-технічними ресурсами забезпечується робота інспекції? Чи існують певні лабораторії, установи, необхідні для проведення експертиз, тощо?

М.П.: Усі ми зацікавлені в якості та безпечності продукції, яку щоденно споживаємо. Тож актуальним залишається питання лабораторного контролю сільськогосподарської продукції. Ми неодноразово проводили зустрічі та консультації з рядом крупних закордонних та українських виробників лабораторного обладнання. Із їхнього боку існує розуміння і підтримка у створенні сучасного лабораторного центру, який би забезпечив доступність високотехнологічних видів лабораторних досліджень. Перш за все, йдеться про біохімічні, імунологічні дослідження. Для вирішення цього питання Держсільгоспінспекцією створюється централізований лабораторний центр у м. Києві на базі Державного центру сертифікації і експертизи зерна та продуктів його переробки, і регіональних лабораторій майже в кожній області. Планується оснастити лабораторії устаткуванням, яке дозволить проводити аналізи з високою продуктивністю і мінімальними витратами. Центральна лабораторія також надаватиме методичну, консультативну та практичну допомогу в організації контролю виробництва сільськогосподарської продукції лабораторіям усіх форм власності, і сприятиме впровадженню сучасних науково-технічних досягнень, науково-дослідній роботі, надаватиме науково обґрунтовані рекомендації щодо доцільності виробництва нових видів продукції, навчатиме кадри, розроблятиме інноваційні технології. Регіональні лабораторії в свою чергу проводитимуть виміри з високими аналітичними характеристиками та інтерпретацією результатів лабораторних досліджень.

«Н.Т.І.»: У цьому контексті цілком справедливим видається запитання про кадровий склад інспекції. Адже раніше жоден український навчальний заклад не готував інспекторів подібного профілю, а наприклад, нещодавно міністр аграрної політики та продовольства Микола Присяжнюк перед ДІСГ України поставив завдання забезпечити створення структурного підрозділу для контролю за виробництвом виноробної продукції та налагодити його роботу до початку сезону переробки винограду. Звідки інспекція черпає кадровий потенціал?

М.П.: Виноградарство та виноробство в Україні завжди були важливою галуззю агропромислового комплексу. Займаючи незначну питому вагу в площі сільськогосподарських угідь (від 0,9% в Миколаївській і Херсонській, 2% Одеській областях, до 4,4% – в АР Крим), ця галузь суттєво впливає на рівень соціально-економічного розвитку регіонів. В умовах глобалізації ринку вина та вступу України до СОТ, загострюється конкуренція, ринок стає дедалі насиченішим,

збільшується потреба і в спеціалістах виноградно-виноробних спеціальностей. Саме вони на сьогодні є одними з тих, які користуються найбільшим попитом на ринку праці України. Хоча існує велика кількість навчальних закладів, що готують відповідних фахівців, проте багато їхніх випускників воліють працювати в інших сферах. Існує думка, що кар'єрні можливості виноробів обмежені, а рівень заробітної плати значно нижчий, ніж, наприклад, у випускників економічних спеціальностей. Насправді ж, у зв'язку з дефіцитом на ринку праці виноробства, що склався за 90-ті роки, попит на них перевищує пропозицію. Тому зарплата в галузі виноробства не поступається зарплатам економістів, а професійний і кар'єрний ріст часто виявляється динамічнішим.

Ми будемо створювати курси перепідготовки та підвищення кваліфікації робітників інспекційних служб сільськогосподарських підприємств та підприємств виноробної промисловості з питань виноградарства і виноробства на базі центральної лабораторії. Готуватимемо спеціалістів відповідно до вимог науково-технічного прогресу і ринкової економіки. Також надаватимемо методичну допомогу сільськогосподарським і виноробним підприємствам у здійсненні професійно-орієнтаційної роботи та організації навчання працівників безпосередньо на виробництві.

«Н.Т.І.»: Стосовно напоїв. У положенні про Державну інспекцію сільського господарства України здебільшого прописані повноваження щодо виробництва вина та інших продуктів виноробства. А як щодо інших напоїв?

М.П.: Останнім часом в Україні збільшується попит на винну продукцію. Так, із початку року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року обсяг виробництва виноградних вин зріс на 62,3% і склав понад 22,4 млн. дол. Реалізація цього продукту також зросла – на 66,9% і склала 22,3 млн. дол. на внутрішньому ринку і більше 0,7 млн. дол. – на експорт (25,5%). За офіційними даними, переробкою винограду, випуском вина, шампанських вин і коньяку займається 144 підприємства України. Серед них 79 підприємств мають заводи первинного виноробства (55%), 56 підприємств змішаного виробництва (заводи первинного і вторинного виноробства – 39%) та 9 підприємств, що мають заводи лише вторинного виноробства (6%).

Державна інспекція сільського господарства контролює весь процес виробництва виноробної продукції, починаючи від вирощення саджанців, посадки і догляду за ними на винограднику, виробництва виноматеріалів на підприємствах первинного виноробства до безпосереднього виробництва кріплених, сухих вин (як тихих, так і ігристих), коньячних спиртів, коньяків, брендів та інших алкогольних напоїв виноградного походження. Крім цього, Держсільгоспінспекція організовуватиме і здійснюватиме контроль і нагляд за

дотриманням правил виробництва виноробної продукції. Що ж до інших алкогольних напоїв та процесів їх виробництва, транспортування та реалізації, то у державі є ряд інспекційних служб, які контролюють цей процес.

«Н.Т.І.»: *До повноважень інспекції входить також боротьба з фальсифікацією виноробної продукції в Україні. Поясніть, будь ласка, докладніше, які саме заходи передбачено вживати з цією метою?*

М.П.: Зі звернень, які надходять до Державної інспекції, стало відомо про постачання на територію України фальсифікату, імовірно, виготовленого зі спирту-ректифікату на основі поліпшувачів і смакових добавок. Виготовлення такого спирту проводиться за кордоном на базі підприємств, які виноробством не займаються. Існуюча ж на даний час система контролю якості виноматеріалів, у тому числі коньячних спиртів, не дозволяє достовірно оцінити якісь виноробства. Як наслідок – кінцевому споживачу потрапляє продукт, який за смаковими якостями лише нагадує коньяк і завдає суттєвої шкоди населенню та іміджу країни. Зважаючи на це, перший віце-прем'єр – міністр економічного розвитку і торгівлі України Андрій Ключев дав доручення забезпечити захист українського ринку від імпортованої фальсифікованої алкогольної продукції. Держсільгоспінспекція надала свої пропозиції щодо співпраці з Державною митною службою України, а також відбору зразків для визначення якості, безпечності та фальсифікату вітчизняної та імпортованої виноробної продукції в цілому.

«Н.Т.І.»: *Миколо Сергійовичу, яка роль відводиться Держсільгоспінспекції у проведенні земельної реформи в Україні?*

М.П.: На етапі завершення земельної реформи та запровадження ринку землі сільськогосподарського призначення роль державного контролю у сфері використання та охорони земель набуває особливого змісту. Оскільки функції з контролю за використанням та охороною земель, у ході здійснення адміністративної реформи, покладено на Держсільгоспінспекцію, то це і є той контролюючий орган, на плечі якого лягає забезпечення додержання законодавства у земельно-правових відносинах. Головним чином ми не тільки виявляємо вже допущені порушення земельного законодавства, усуваємо їх та притягуємо винних до відповідальності, а й здійснюємо заходи щодо запобігання порушенням, особливо при передачі у власність та наданні в оренду земель державної власності.

Не менш важливим є контроль за родючістю ґрунтів. Увесь цивілізований світ переймається проблемами якості земель, на яких вирощуються продукти харчування, адже це основний показник продовольчої безпеки. На превеликий жаль, у нашій державі організація державного нагляду у цій сфері потребує суттєвих кроків для формування правового поля та нормативної бази. Це лише частина тих завдань, які покликана вирішувати Держсільгоспінспекція при проведенні земельної реформи. Загалом же максимум наших зусиль буде спрямовано на забезпечення раціонального використання земель – основного національного скарбу країни (як це визначено Конституцією України) та гарантування прав землевласників і землекористувачів.

«Н.Т.І.»: Сьогодні багато розмов точиться навколо тих проблем, які стосуються розвитку вітчизняного виноградарства, садівництва, хмелярства. Яким чином, на Вашу думку, робота інспекції сприятиме розвитку цих напрямків українського аграрного сектору?

М.П.: Система розсадництва – це комплекс взаємопов'язаних організаційних і агротехнічних заходів, серед яких – врегульоване виробництво садивного матеріалу, проведення його сертифікації, контроль за дотриманням нормативних вимог, вимог до виробництва продукції садівництва, виноградарства та хмелярства, урахування зональних особливостей вирощування багаторічних культур. Виконання цих заходів дозволить розгорнути в Україні науково-виробничу діяльність зі створення і розповсюдження сертифікованої продукції розсадництва, що відповідатиме вимогам Європейської системи сертифікації. Розсадницькі підприємства вирощуватимуть і реалізовуватимуть оздоровлений, сертифікований, інтродукований садивний матеріал багаторічних культур, зможуть вирощувати садивний матеріал кращих вітчизняних сортів плодових культур, винограду та хмелю для експорту. Діяльність лабораторій буде направлена на визначення фітоплазмових захворювань садивного матеріалу, враховуючи латентність хвороби. Крім того, існує необхідність введення єдиного «Регламенту» всіх процесів виробництва селекційних категорій садивного матеріалу і діяльності всіх структур, які входять до цього процесу.

«Н.Т.І.»: Миколо Сергійовичу, для багатьох наших читачів досить дивним видається те, що інспекцію наділено повноваженнями, які по суті дублюють функції органів ДАІ, пожежної охорони, охорони праці та ін. Чи не могли б Ви пояснити, в чому суть такого подвійного нагляду з боку держави?

М.П.: Відомчу реєстрацію та облік тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин,

сільськогосподарської техніки та інших механізмів, що беруть участь у русі на вулично-дорожній мережі загального користування під час переїзду до/з місця виконання робіт у встановленому законодавством порядку, видачу на них номерних знаків та відповідних реєстраційних документів, відповідно до Законів України «Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України» та «Про дорожній рух», здійснює Інспекція державного технічного нагляду, яка увійшла до складу Державної інспекції сільського господарства України. Пов'язано це зі специфікою реєстрації та проведення державних технічних оглядів сільськогосподарської техніки. Зокрема трактори та самохідні машини рухаються з низькою швидкістю, тому їх реєстрація та проведення державних технічних оглядів здійснюється інженерами-інспекторами з виїздом безпосередньо на місцезнаходження машини, а не навпаки, як це прийнято в ДАІ. Під час державного технічного огляду техніки інженери-інспектори контролюють в машині не тільки параметри, що впливають на безпеку дорожнього руху, але й ті параметри, що впливають на якість виконання технологічного процесу та якість виготовлення самих машин. Працівниками органів ДАІ такі роботи проводитись не можуть, адже для цього потрібно мати певні фахові знання.

Також інспекція приймає теоретичні та практичні іспити для отримання права на керування машинами і видачу посвідчень тракториста-машиніста, оскільки, крім знання правил дорожнього руху та вміння керувати машиною, тракторист-машиніст повинен вміти виконувати сільськогосподарські роботи, згідно з вимогами агротехніки та агротехнології, технологічні регулювання та налагодження машин, слюсарні роботи при експлуатації, технічному обслуговуванні та ремонті машин...

Досвід країн Євросоюзу, зокрема Польщі свідчить, що розмежування перерахованих функцій дає можливість викоринити різного роду зловживання і корупцію та впорядкувати державне управління у цій сфері.

Стосовно пожежної охорони та охорони праці, то не слід забувати, що агропромислове виробництво, на жаль, є однією з найбільш травмонебезпечних галузей. Із 1997 по 2010 роки включно в агропромисловому виробництві травми різного ступеню тяжкості отримали 48861 працівник, ще 3622 працівники загинули на виробництві. Це лише ті випадки, які були визнані комісіями такими, що пов'язані з виробництвом. Така ситуація обумовлена послабленням галузевої системи управління охороною праці.

Останнім часом спостерігається зменшення рівня травматизму у сільському господарстві. Завдання ж Держсільгоспінспекції України – не допустити росту виробничого травматизму і стабілізувати тенденцію до зниження його рівня, незважаючи на будь-які

зміни економічної ситуації в країні, через формування свідомого ставлення суспільства до культури безпеки праці.

«Н.Т.І.»: І наостанок. Наскільки частими візитерами на підприємствах, які виробляють і перероблюють сільськогосподарську продукцію, будуть посадові особи Держсільгоспінспекції України?

М.П.: Основним завданням Держсільгоспінспекції України є реалізація державної політики у сферах здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі. Невипадково у функціях спочатку стоїть нагляд – адже метою нашої діяльності є запобігання порушенням законодавства України. Спеціалісти Держсільгоспінспекції надаватимуть консультації та проводитимуть семінари щодо дотримання вимог нормативно-технологічної документації. Щодо періодичності перевірок, то вони будуть проводитися не частіше, ніж вказано в затверджених планах перевірок та регламентуватимуться чинним законодавством.

Джерело: <http://www.techdrinks.com.ua>